

Za četrty samoprispevek

Občinske konference SZDL vseh ljubljanskih občin so na svojih zasedanjih oblikovale – na podlagi javne razprave v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in skupnostih ter društvih – stališča, predloge in zahteve delovnih ljudi in občanov o možnem programu četrtega samoprispevka v Ljubljani.

Na podlagi večinskega stališča delovnih ljudi in občanov in njihove podpore urejanju najbistvenejših ekoloških problemov je mestna konferenca SZDL Ljubljana na svoji 16. seji dne 8. 10. 1986 sprejela

sklep

da predlaga Skupščini mesta Ljubljane v obravnavo in sprejem sklep o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka IV v mestu Ljubljani. Ta predlog obsega tudi program izgradnje objektov in naprav. Hkrati je mestna konferenca SZDL sprejela dodaten predlog, da delegacije in zbori skupščin preučijo vključitev izgradnje vodohrama na grajskem hribu ter priključnega vodovoda in prestavitev kanalizacijskega kolektorja A-4 ob Vilharjevi cesti v program samoprispevka IV in se o tem opredelijo.

V javni razpravi so bili največkrat izpostavljeni nekateri predlogi, vprašanja in zahteve občanov in delovnih ljudi, na katere Operativni štab daje naslednje odgovore oziroma predloge:

● Zakaj samoprispevek?

Zato, da bi hitreje odpravili nekatera bistvena žarišča onesnaženosti in neurejenosti v našem življenjskem in delovnem okolju, ki škoduje našemu zdravju in okolju. Tudi zato, ker bomo s samoprispevkom usmerili naše napore na bistvene naloge, s tem pa vzbudili široko akcijo gospodarstva in drugih dejavnikov, da se razmere začnejo popravljati in urejati. Zato, da bomo imeli neposreden nadzor pri uresničevanju sprejetih nalog ter izboljšali našo organiziranost in zakonitost. Torej zato, da učinkovitejše posežemo v razmere in združimo vse naše vire in moči!

Ob širokih razpravah o družbenem planu Ljubljane za obdobje 1986–1990, ki je bil sprejet lani decembra 1985, je bilo predvideno, da se tudi s samoprispevkom razrešujejo problemi razvoja mesta. Na podlagi pozitivne odločitve delovnih ljudi in občanov Ljubljane novembra 1986 bi bilo s tem samoprispevkom mogoče zbrati nenadomestljivo pomembna sredstva za reševanje perečih ekoloških in prostorskih problemov Ljubljane.

● Zakaj moramo s sredstvi samoprispevka prednostno reševati probleme varstva in izboljšanja okolja?

Vse analize in bilance kažejo, da bi z redno združenimi viri iz prispevkov delovnih ljudi in sredstev gospodarstva, pa tudi s krediti, pereče probleme varstva in izboljšanja okolja reševali še več desetletij. Gospodarstvo samo, zlasti nekateri veliki onesnaževalci, je že in bo še naprej izdajalo sredstva za zdravo in čisto okolje, ne glede na težko ekonomsko situacijo. Vendar je potreben skladnejši in celovitejši nastop vseh dejavnikov pri reševanju teh problemov. Brez učinkovitih sprememb v ravnanju onesnaževalcev okolja in solidarnega odpravljanja virov onesnaževanja ne more biti uspešna nobena preventiva. Veliko prebivalcev in gostov bi hudo občutilo posledice neurejenega okolja in škodljivih pojavov. Ne nazadnje s tem sami odločamo kaj, kdaj in kako bomo rešili!

Z odpravljanjem problemov ne kaže odlašati, saj postajajo škodljive posledice huda ovira tudi za razvojna prizadevanja v mestu. Stroški urejanja prostora in komunalnega vzdrževanja zdaj rastejo; v bolj zdravih in varnih razmerah bodo za nas lažje sprejemljivi in nadzorovani. S takšno obrazložitvijo je bil že ob sprejemanju planov do leta 1990 v skupščinah občin in mesta predviden četrty samoprispevek, saj je bil povsod podčrtan interes prebivalcev za hitrejšo razreševanje nakopičenih

problemov v mestu in okolici, oziroma v vseh petih ljubljanskih občinah. Urbanizacija z dosedanjimi možnostmi ni razreševala teh problemov in če še tako grajamo naš dosednji odnos do okolja, nam ostaja le eno: z združenimi močmi in viri reševati probleme.

● Ali obstaja predlog celovite rešitve problemov varstva in izboljšanja okolja?

Skupščina mesta Ljubljane že obravnava okvirni in celoviti program varovanja in izboljšanja okolja v ljubljanskih občinah do 1990, v katerem so tudi naloge, ki naj bi jih s sredstvi samoprispevka hitreje in temeljiteje razrešili do konca 1991. Na tej podlagi bodo v vseh organizacijah in skupnostih konkretno določene naloge, ki jih moramo razrešiti. Ob tem moramo poudariti, da smo lani decembra sprejeli tudi dolgoročni plan »Ljubljana 2000«, z novo urbanistično zasnovo, ki temelji na strogem upoštevanju ekoloških faktorjev. Marsikje ugotavljajo, da to ni povsem ekološki program in da se ustrezno ne obnašajo tisti, ki bi morali preprečiti onesnaževanje in posledice za ljudi! Ta program, tako je ocenila tudi javna razprava, je naravnani na bistvena žarišča onesnaževanja in neurejenosti okolja, česar pa ni mogoče kot z nožem odrezati od urejanja prostora. Priznati moramo, da ni bilo doslej dovolj učinkovitih prizadevanj na nobeni ravni, posledice tega pa nas vse udarjajo. Samoprispevek za reševanje bistvenih problemov ljubljanskih občin je hkrati pobuda in najresnejše opozorilo, da bo moralo gospodarstvo in vsak onesnaževalec okolja še posebej, storiti svoje, da bomo imeli čisto ozračje, zdravo pitno vodo, neonesnažena tla, več miru in zdravja, urejeno središče in dobro zaledje. S samoprispevkom ne bomo rešili vsega; mnogo več tega lahko dosežemo še z varčevanjem, kulturnim odnosom, preventivo in doslednim spoštovanjem predpisanega reda. Potrebna je vzgoja, boljše raziskovalno delo, skrbnejše upravljanje, odločnejši nadzor in vzajemnost. Delamo zase, za naše otroke in vnuke!

● Kako je z dokumentacijo, potrebno za izvedbo nalog iz predloženega programa samoprispevka?

Pri predstavitvi vsakega predlaganega objekta navaja nosilec investicije stanje pripravljanja dokumentacije. Za nekatere objekte so projekti in rešitve pripravljene, da bo mogoče takoj pričeti z uresničevanjem nalog iz samoprispevka.

V programu so predvideni tudi objekti, za katere so potrebne še dodatne raziskave in odločitve o najustreznejši rešitvi, preden bo pridobljeno ustrezno dovoljenje oz. se bo pričela gradnja. Pristojne službe in organi bodo obravnavali pripravo projektov in urejanje ustreznih dovoljenj prioritarno – z odgovornostjo, da se kvaliteto in v predvidenem roku

izpolni program samopriskpevka. Nosilci investicij pa so polno odgovorni za pripravo in izvedbo projektov, ko morajo dobiti vsa soglasja in prestati strokovno preverjanje, prav tako pa na natečajih polskati najustreznejše izvajalce del.

● Kako je z zagotovitvijo finančne konstrukcije programa samopriskpevka?

V finančni konstrukciji programa četrtega samopriskpevka je zajetih deset različnih finančnih virov, saj morajo bistven delež prispevati nosilci investicij, ki so tudi najemniki bančnih kreditov, na tej podlagi pa se določajo tudi sredstva samopriskpevka. Okvirne vsote so bile določene že s srednjeročnimi plani, dokončne odločitve pa bodo sprejemale skupščine SIS in organi, ki imajo takšna pooblastila – tako v delovnih organizacijah kot v bankah in skladih. Do sprejetja sklepa Skupščine mesta Ljubljane o razpisu referendumu mora biti finančna konstrukcija dokončno opredeljena in preverjena na podlagi v javni razpravi popravljenega programa. Z uresničevanjem samopriskpevka je nakazana tudi odgovornost vseh drugih financiranj, da se naloge uresniči.

● Ali so roki uresničitve programa realni?

Nosilci investicij s podpisi odgovornih osebnosti zagotavljajo njihovo uresničljivost in realnost. Če bi raziskave pokazale, da so možne tehnološko boljše rešitve od sedaj znanih in izbranih, bo takšno koristno spremembo dovolil samo najvišji organ – delegatska skupščina samopriskpevka IV. – na podlagi splošno sprejemljive strokovne ter finančne argumentacije. O tem mora biti obveščena javnost.

● Kako je s cenzusom oz. z oprostitvijo plačevanja?

Operativni štab je, ob upoštevanju stališč predsedstva MK SZDL Ljubljana in predlogov iz javne razprave zlasti društev upokojencev, predložil naslednje rešitve: plačevanja samopriskpevka naj bodo oproščeni vsi, ki ne dosegajo 70% povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v Ljubljani, kar pomeni 74.722 din v preteklem polletju in kar bo razbremenilo okoli 40% upokojencev in okoli 5,8 delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki. Operativni štab meni, da iz objektivnih razlogov niso uresničljive druge podrobnejše ali posebne opredelitve, saj bi se s tem zapletli pri odločitvah in akcijo obremenjevali z novimi stroški in postopki.

Ne glede na zgoraj povedano, pa zakon določa, od katerih prejemkov se ne plačuje samopriskpevek, kar je v gradivu oziroma obrazložitvi sklepa o razpisu referendumu že posebej navedeno.

Strokovna in administrativna opravila v zvezi z odločanjem o oprostitvi plačevanja samopriskpevka v izjemnih primerih – ko bi iz upravičenih razlogov bistveno bil poslabšan materialni položaj upokojenca ali delavca – bodo opravljali Centri za socialno delo. Mejne vsote za določanje oprostitve plačevanja samopriskpevka se bodo dvakrat letno usklajevale z rastjo življenjskih stroškov oz. osebnih dohodkov.

Operativni štab je izračunal, da bi skupen znesek samopriskpevka v vseh petih letih plačevanja predstavljal okoli 90% enega mesečnega osebnega dohodka oz. mesečne pokojnine. Razdeljeno na 60 mesecev to ne bo preveliko breme, zbrana sredstva pa bodo omogočila hitrejšo rešitev problemov in odpravo mnogih hudih problemov, ki tarejo danes nas in bi lahko bili huda ovira za naše potomce jutri.

● V javni razpravi so bili predlogi po oblikovanju teles, ki naj neposredno spremljajo izvrševanje programa.

Operativni štab je to pobudo vgradil v predlog sklepa o razpisu referendumu. Družbeno-strokovne svete, sestavljene iz predstavnikov občanov in delovnih ljudi, strokovnjakov iz znanstvenih inštitucij, družbenopolitičnih organizacij in društev, naj bi po tem predlogu imenovala Skupščina mesta Ljubljane za vsak projekt posebej.

Nadzor nad celoto programa je po sklepu razviden iz obrazložitve sklepa, katerega besedilo se objavlja kot priloga gradiva za razpravo v delegacijah.

● Ob dosedanjih treh samopriskpevkah je bilo med njihovo realizacijo obveščanje javnosti pomanjkljivo. Zakaj?

Tudi v sistemu informiranja in v organiziranju dejavnosti za

varstvo okolja zaostajamo za potrebami! Operativni štab predlaga MK SZDL Ljubljana kot najvišjemu organu te najširše družbenopolitične organizacije, naj posveti vso skrb rednemu, pogostemu in natančnemu obveščanju najširše javnosti o problemih in poteku dela. Organi četrtega samopriskpevka, družbeno-strokovni svet ob vsakem objektu, kakor tudi družbeno-politične skupnosti in njihovi organi, pa »Dnevnik« in »Radio Glas Ljubljane«, morajo vsak zase in vsi skupaj odgovorno skrbeti za obveščanje občanov in delovnih ljudi vseh petih ljubljanskih občin.

● Ali v primeru četrtega samopriskpevka ni premalo izpostavljena solidarnost občanov in delovnih ljudi vseh petih občinskih skupščin.

Da, to je morda res. Vendar Operativni štab meni, da se bo ta solidarnost pokazala predvsem na voliščih pri opredeljevanju ZA reševanje problemov čistega zraka, zdrave in sigurne oskrbe z vodo ter odstranjevanja odpadkov in odplak. Izkazali naj bi jo vsi mi, ki smo že z dosedanjimi samopriskpevki mnogo dobili, nekateri več, nekateri manj, kot celota pa vsi.

● Ali ne bodo nekatere občine s četrtem samopriskpevkom dobile več, druge pa manj?

Zraka, vode in odpravljanja nesnage v tako enotnem prostoru, kot je ljubljanska kotlina, ne moremo deliti z občinskimi mejami. Zato je tudi program tako zastavljen, kot so se zanj opredelili delovni ljudje in občani vseh petih ljubljanskih občin.

Operativni štab še enkrat poudarja, da odločitev za četrty samopriskpevek ne pomeni dodatne, nove obremenitve osebnih prejemkov. Gre le za nadaljevanje našega dosedanjega financiranja izbranih nalog in referendumskega ZA, tistega ZA, ki je skupnosti prebivalcev Ljubljane že zagotovil tisoče novih mest v otroških vrtcih, osnovnih šolah, domovih za ostarele občane in zdravstvenih domovih, pa tudi mnogo novih delovnih mest! Zda temu priključujemo program najbolj temeljnih zahtev za zdravo življenje v mestu. S četrty samopriskpevkom bomo, ker gre za izboljšanje, prešli od dolgoletnih napovedi k dejanjem. Zato: ZA!

DA
BO TUDI
JUTRI
ŽIVLJENJE